

Hoe kunnen leraren partnerschapsrelaties aangaan met laagopgeleide ouders ter ondersteuning van de taalontwikkeling van jonge kinderen?

Ontwerp en evaluatie van het programma Thuis in Taal

PROEFSCHRIFT

Promovendus: Martine van der Pluijm

Deze studie zoekt naar een antwoord op de vraag hoe leraren de taalontwikkeling van jonge kinderen kunnen bevorderen in nauwe verbinding met de thuisomgeving. Het vertrekpunt is de overtuigende kennisbasis die aantoonde dat met name de thuisomgeving en de manier waarop ouders hun kinderen stimuleren bepalend zijn voor de ontwikkeling van taal en geletterdheid. Op jonge leeftijd bestaan er echter al grote verschillen tussen kinderen wat betreft hun taalvaardigheid, zoals de omvang van hun woordenschat. Deze verschillen worden in belangrijke mate bepaald door het opleidingsniveau van ouders. De kennisbasis is beperkt als het gaat om de werking van interventies bij (zeer) laagopgeleide ouders. Veel leraren vinden het samenwerken met ouders lastig en missen kennis om aan te sluiten bij de thuisomgeving, vooral als dit vraagt om samenwerking met ouders die andere sociaaleconomische en culturele achtergronden hebben en andere talen spreken dan zij gewend zijn. De centrale onderzoeksvraag in dit proefschrift is: *Welke aanpak kunnen leraren gebruiken om partnerschapsrelaties aan te gaan met laagopgeleide ouders ter ondersteuning van de taalontwikkeling van jonge kinderen?*

Om deze vraag te beantwoorden wordt in dit proefschrift stapsgewijs een aanpak ontwikkeld [gaandeweg benoemd als het programma Thuis in Taal] om leraren te ondersteunen bij het aangaan van partnerschapsrelaties met ouders ter verrijking van de taalontwikkeling van kinderen. Het ontwikkelen van een aanpak die leraren kunnen inzetten met laagopgeleide ouders en het ontwikkelen van de daartoe benodigde bekwaamheden zijn onderdeel van een integraal professionaliseringstraject. Omdat veel bestaande interventies onvoldoende aansluiten bij de kennis en vaardigheden van met name laagopgeleide ouders en te weinig aandacht besteden aan de leerbehoeften van leraren, is gekozen voor ontwerpgericht onderzoek. Dit onderzoek is uitgevoerd in partnerschap met ouders en leraren op zeven basisscholen in Rotterdam. Het onderzoek is opgebouwd in vier fasen. Het startpunt is een systematisch literatuuronderzoek naar effectieve interventies die laagopgeleide ouders kunnen gebruiken om de taalontwikkeling van hun kind te bevorderen (Van der Pluijm, Van Gelderen, & Kessels, 2019). Vervolgens is een ontwikkelstudie uitgevoerd in de klas met leraren, kinderen en ouders (Van der Pluijm, Lusse, Van Gelderen, & Kessels, ingediend), opgevolgd door twee summatieve evaluatie studies onder leraren en ouders om de werking van het ontwikkelde programma te toetsen (Van der Pluijm, Van Gelderen, Lusse, & Kessels, ingediend; Van der Pluijm, Van Gelderen, & Kessels, ingediend). Tot slot volgt een afsluitende kritische reflectie op het ontwerp. Op basis van de resultaten worden aanbevelingen gedaan voor leraren, opleiders en beleidsmakers om het aangaan van partnerschappen met laagopgeleide ouders ter ondersteuning van de taalontwikkeling van kinderen duurzaam te bevorderen. De ontwerpprincipes van het programma Thuis in Taal vinden op het ogenblik toepassing in diverse scholen in Rotterdam en omstreken en in Brussel.

Referenties:

Van der Pluijm, M. S., Lusse, M. E. A., Van Gelderen, A. J. S., & Kessels, J. W. M. (ingediend). Establishing school-family partnerships in support of young children's oral language development: results of a formative evaluation.

Van der Pluijm, M. S., Van Gelderen, A. J. S., Lusse, M. E. A., & Kessels, J. W. M. (ingediend). How can teachers build partnerships with lower-educated parents in support of young children's oral language development? Evaluation of an adaptive program.

Van der Pluijm, M. S., Van Gelderen, A. J. S., & Kessels, J. W. M. (2019). Activities and strategies for lower-educated parents to promote oral language development of their children: A review of empirical interventions. *The School Community Journal*, 29(1), 317-362.

Van der Pluijm, M. S., Van Gelderen, A. J. S., & Kessels, J. W. M. (ingediend). At Home in Language: How to support lower-educated parents in stimulating their young children's oral language development?